

de Wildenborcher

Het is weer
tijd... verkoop
10.000 aandelen
speculaas

speculera met speculaas

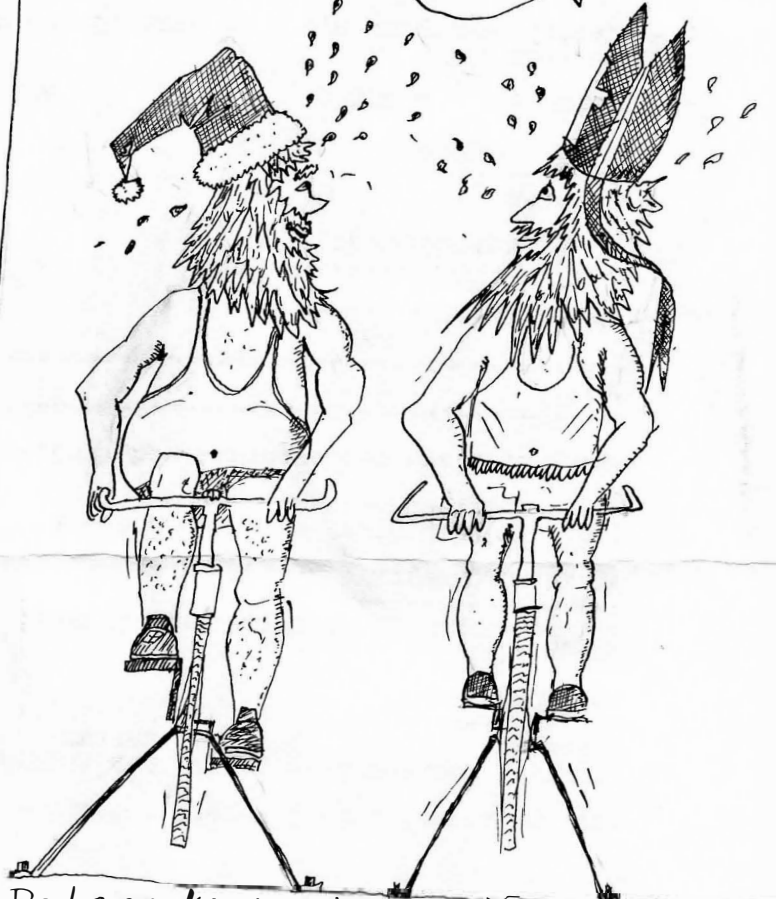
Midwinter wandeling
Zondag 14 december
Starten tussen 11.30 en
13.30 uur.

Toneeluitvoering
12, 13 en 16 december

Nieuwjaarsreceptie
5 januari - 20.00 uur

Zeg... Sinter
loop jij 14 december
de midwinter-
wandeling?

Tuurlijk...
maartrek wel
wat makke-
lijks aan

De heren Kindervriend en Kindervriend
trainen voor de komende drukke
maand.

Heel blij en gelukkig zijn wij met de geboorte van onze zoon

Bruce

Hij is geboren op 27 augustus 1997, weegt 2310 gram
en is 45 cm lang.

Jan en Jacolien Langwerden

Kamphuiserweg 1
7251 KC Vorden
Tel. (0575) 55 67 85
Tel. (0575) 55 69 60 (per 1-10-'97)

Uitvoering toneelvereniging

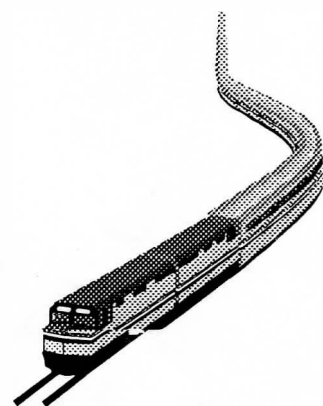
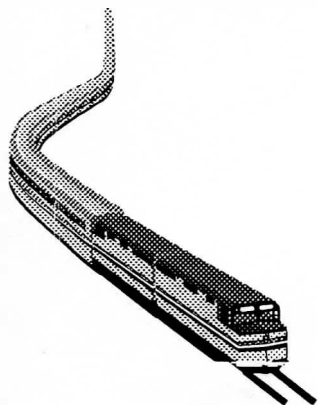
T.A.O. Wildenborch

op vrijdag 12, zaterdag 13 en dinsdag 16 december as.

gespeeld wordt het blijspel -in dialect-:

het Perron

door Froukje Annema

Kaarten in voorverkoop:

**1 december in de Kapel tussen 19.00 uur en 20.00 uur
vanaf 2 december telefonisch bij Fryda te Lindert
(0575) 556726 tussen 18.30 en 19.30 uur**

Entreprijs: f. 6,50
tot en met 12 jaar: f. 3,50

aanvang 20.00 uur
zaal open vanaf 19.30 uur

1997

Het nieuwe adres van mevr. A. Berenpas-Eggink is:
Verpleeghuis "Zuytvenne"
Leeuweriklaan 26
Afd. Medler
7203 JE Zutphen

In de volgende Wildenborcher hoort u weer van ons. Met een hartelijke groet namens het bestuur

G. Berenpas.

Midwinterwandeling

Op **zondag 14 december** is het weer zover.

De midwinterwandeling staat dan weer op de agenda.

Wij zorgen dan voor de sfeer die past bij dit evenement. Zoals altijd kunt u genieten van erwtensoep, chocomel, midwinterhoornblazers, vuren, glühwein en misschien sneeuw dat knerpt onder de benenwagen.

Wij verwachten weer veel enthousiastelingen.

We starten vanaf de kapel.

Vanaf half twaalf tot half twee kunt u beginnen.

De lange route is ongeveer 11 km, de korte circa 8,5 km.

De kosten zijn f7,50 inclusief erwtensoep en glühwein voor volwassenen en f2,50 voor kinderen inclusief erwtensoep en glühwein of chocomel.

Nieuwjaarsvisite

maandag 5 januari 20 uur kunt u elkaar weer het beste wensen voor het nieuwe jaar. De oliebollen lachen u weer toe aan het begin van het jaar.

De kapelcommissie heet u van harte welkom.

De kapelcommissie

Wilt u ook eens een stukje schrijven in de Wildenborcher, dan vinden wij dat erg leuk.

U kunt uw kopij inleveren bij een van de redactieleden,

Erik Ebbink

Jan Kornegoor

Annemieke Bouwman.

Doen!!!!!!!!!!!!!!

Noteert u al vast de datum van het volgende Oranjefeest in uw agenda?

Vrijdag 19 juni en Zaterdag 20 juni 1998 !!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

Vrouwenvereniging

18 September

Op deze eerste bijeenkomst na de vakantie opende de voorzitter de avond met een speciaal woord van welkom aan ds. Beitler, die zich graag op de hoogte wil stellen van alle activiteiten in Vorden.

Na de pauze speelden we bingo.

De avond werd afgesloten met het zingen van het H.V.G. lied: Geroepen om te leven om mens te zijn.

Het reisje naar de dolfijnen in Harderwijk was zeer geslaagd, mede door het mooie weer.

Ook de fietstocht van 3 september richting Ruurlo is goed verlopen.

De autotocht naar de cactuskwekerij in Ruurlo was gezellig. We hebben pannenkoeken gegeten bij erva Kots in Lievelede.

16 Oktober

Spreker van deze avond was de heer Wassink uit Kranenburg.

Hij was beheerder in Hoog Soeren van de Kroondomeinen. Hij vertelde één en ander over het bestaan van de Kroondomeinen, het daar levende grote en kleine wild. Hij toonde ons een prachtige serie dia's.

Na de pauze zou hij nog een serie laten zien, maar de lamp in de projector was stuk gegaan.

Ondanks de technische hulp van mevr. van Apeldoorn werd het echter te laat om nog meer dia's te bekijken.

Na een dankwoord van de voorzitter en gezang werd de avond beëindigd.

20 November

Mevrouw van Arkel uit Zelhem komt met dia's over China.

We zingen nog twee keer in het oude jaar nl.

dinsdag 18 november

dinsdag 18 december

We vieren **donderdag 18 december** Kerstfeest in de kapel.

We hopen met elkaar een goede en gezellige avond te hebben.

De agenda vanaf januari t/m mei

dinsdag 20 januari	zingen
donderdag 22 januari	jaarvergadering
di 24 februari	zingen
do 26 februari	50 jaar H.V.G. Wildenborch
di 24 maart	zingen
do 26 maart	paasviering
do 2 april	ringavond in Almen
di 14 april	zingen
do 16 april	de heer Kaemingk met dia's over Mexico
di 12 mei	zingen
do 14 mei	mevr. Hanny Poelert uit Laren met schetsjes en gedichten
3 juni	reisje?

Toneelvereniging T.A.O.

De toneelvereniging is weer druk bezig met het nieuwe toneelstuk welke op vrijdag 12, zaterdag 13 en dinsdag 16 december wordt opgevoerd.

Ja, u leest het goed: Drie uitvoeringen deze keer. En daar zijn twee redenen voor. We herinneren ons allemaal de overweldigende belangstelling van afgelopen jaar nog. De Kapel was veel te klein om alle mensen te kunnen herbergen. Daar komt bij dat wij dit jaar per avond aan wat minder mensen een plek kunnen bieden, omdat we een gedeelte van de zaal zelf nodig hebben. Waarom dan?? en waarvoor dan?? zult u zeggen. Nou omdat we dat nog even niet vertellen. Het belooft een heel spektakel te worden, waar nog lang over nagepraat zal worden.

Ook op het toneel zult u een heel aantal nieuwe sterren zien schitteren. Mensen waarvan u niet wist, dat ook zij toneel konden spelen. Maar ze kunnen het. Allemaal, stuk voor stuk.

Alleen daarom al is het de moeite waard om naar de Kapel te komen.

Onder regie van Fryda te Lindert wordt er keihard gewerkt aan het blijspel:

Het Perron

geschreven door
Froukje Annema.

Het stuk **-in dialect-** speelt zich af, hoe kan het ook anders, op het perron van station Wildenborch. Naast de spelers zijn ook nu weer een heleboel vrijwilligers druk tijdens de uitvoeringen en ook vooraf al druk geweest om het geheel te laten slagen. Deze mensen worden vaak vergeten, maar zonder hen zou het allemaal onmogelijk zijn. Namen noemen we niet, omdat we dan zeker iemand zouden vergeten.

De kaarten worden in voorverkoop verkocht op maandag 1 december in de Kapel, tussen 19.00 en 20.00 uur.

Telefonisch kunnen ze worden gereserveerd vanaf dinsdag 2 december 's avonds tussen 18.30 uur en 19.30 uur bij Fryda te Lindert, telefoonnummer (0575) 55 67 26.

Alleen als er kaarten over zijn, zullen deze aan de zaal verkrijgbaar zijn. We mogen de Kapel niet weer zo vol laden als vorig jaar. Dus wees er op tijd bij, want vol is vol!!!!

De toegangsprijs bedraagt f. 6,50 per persoon. Kinderen tot en met 12 jaar betalen f. 3,50. Dit is inclusief een kop koffie bij binnenkomst.

Alle avonden beginnen we om acht uur precies. De zaal is open vanaf 19.30 uur.

Wij gaan met z'n allen nog eventjes de laatste puntjes op de I zetten en hopen u te mogen begroeten tijdens één van de voorstellingen op 12, 13 of 16 december in de Wildenborchse Kapel.

Toneelvereniging T.A.O. Wildenborch mag het blijspel "Het Perron" opvoeren met speciale toestemming van het I.B.V.A. "Holland" te Alkmaar.

Koehoorn

Er zijn plaatsen bekend waar met kerst op koehoorns werd geblazen, die buiten die periode gewoon als signaalhoorn werden gebruikt. Zo is een particulier in het bezit van een koehoorn, die 200 jaar oud is, en een eeuw geleden nog door een herder in Ruurlo werd gebruikt. Henk-Jan Berendsen uit Markelo maakte er net zo één voor Gé Postel van de Witte Wieven in Zwiep. "Was dat nou moeilijk?", vroeg een journalist van Gelders Dagblad. "Nee heur", zei Jan-Henk, "ton de koo d'r eenmaal of was, was 't zo gebeurd!"

Nieuw leven

Gerrit Hazewinkel is de man die het midwinterhoornblazen in de Achterhoek nieuw leven heeft ingeblazen. Hij is van origine een Wildenborcher, van boerderij Slagman aan de Stuwijk.

Zijn eerste hoorns vervaardigde hij zo'n dertig jaar geleden uit de takken van een knotwilg van zijn buurman Herman Jansen van de boerderij Lentemorgen.

Hij begon ermee op aandringen van streektaalschrijver Hendrik Odink, die in Eibergen naast de school woonde, waarvan Gerrit hoofd was. Daardoor is als eerste de Midwinterhoorngroep Eibergen ontstaan.

Fijne kneepjes

Uit Eibergen is midwinterhoornbouwer Dinant Beunk ruim 15 jaar geleden in Lochem komen wonen. Op het geluid van zijn hoorn kwamen enkele buurtbewoners af. Het duurde niet lang of Lochem had ook een groep. Onder hen bevond zich Teije Dijkhuizen. In 1987/88 bracht Teije via cursussen op De Boerderij in Zelhem vele anderen de fijne kneepjes van het bouwen van midwinterhoorns bij. Van bouwen naar blazen is soms een moeilijke stap. Dinant Beunk bracht ze de basiskennis van het blazen bij. Weldra vormden zich nieuwe groepen in Achterhoek en Liemers.

Ossehoorn, ruim
200 jaar oud

Hoog van de toren

In het seizoen 1997/98 is het aantal Achterhoekse blazers de magische grens van 100 - aantoonbaar - gepasseerd, de thuisblazers niet meegerekend!

De streek kent tien samenwerkende groepen: Eibergen, Lochem, Kotten, Zelhem, Ruurlo, Aalten, Dinxperlo, 's-Heerenberg, Ulft, Silvolde. Het blazen in kerken, bij wandelingen, op kerstmarkten, bij een kasteel of een museumboerderij, vanaf een molen of een kerktoren is meestal groepswerk. Maar men blaast net zo graag boven de put op een boerenerf. 't Heurt bi'j 't huus, zeggen we. Het mooiste is, als er - van hoe ver weg ook - een andere blazer met zijn hoorn de roep beantwoordt!

Verbreiding

Ten oosten van de lijn Zutphen-Doetinchem-Zevenaar zijn de blazers de laatste jaren zo actief dat de meeste plaatsen in dit gebied met het midwinterhoornblazen kennis hebben gemaakt. Het lijkt er op dat deze traditie, die aan het begin van de eeuw zo goed als verdwenen was, toch overleeft.

Tekst: Jac. Trijsburg

Tekeningen: Gerrit Hazewinkel

© 1997 Vorden - copyright voor tekst en tekeningen berust bij genoemde personen

Judith Schuyf veronderstelt in *Heidens Nederland. Zichtbare overblijfselen van een niet-christelijk verleden* (1995) dat wij hier te maken hebben met een heilige plek, een zonneofferplaats.

Het laat zich denken dat op *De Zunnebelt* ooit de cultus van de midwinter- en midzomerzonneward werd gevierd. Dat moet dan geweest zijn vóór de kerstening van deze streek, waarvan geschiedkundigen stellen dat die in de 8ste en 9de eeuw door zendelingen als Lebuïnus, Liudger en Willibrord is ondernomen. Desondanks bleef veel van het oude in een nieuw, christelijk jasje gestoken, behouden. Vaak met de bedoeling om de bevolking snel en zonder veel tegenstand voor het christendom te winnen. Van een echte bekering was dan nauwelijks sprake.

Schelleguurkensbelt

Staring vermeldt ook nog een heuvel in de buurt met een bron, die de Schelleguurkensbelt werd genoemd. In de kerstnacht was er een klokje te horen, een *schel*. Een *guurken* is een klein ondeugend mannetje, belast met de bewaking van de hier verborgen schat. Bronnen en hun kunstmatige variant, de waterput, hebben de eeuwen door een bijzondere betekenis gehad voor alle mensen, ongeacht hun levensovertuiging.

Vier elementen

De relatie waterput en midwinterhoorn is er één van oeroude datum. Daar waar het water uit de aarde in aanraking komt met de lucht en de warmte van de zon, men de vier elementen *aarde-water-lucht-vuur* bijeen vindt, bliezen de boeren oudtijds op hun midwinterhoorn. Naar men zegt, om hartje winter het ontbrekende element: *vuur* = *het warme zonlicht* op te roepen, opdat alles zou opbloeien en opnieuw vrucht dragen. Niet voor niets noemde men deze hoorn *midwinterhoorn*, een naam die verband houdt met het blazen rondom de *winterzonneward*.

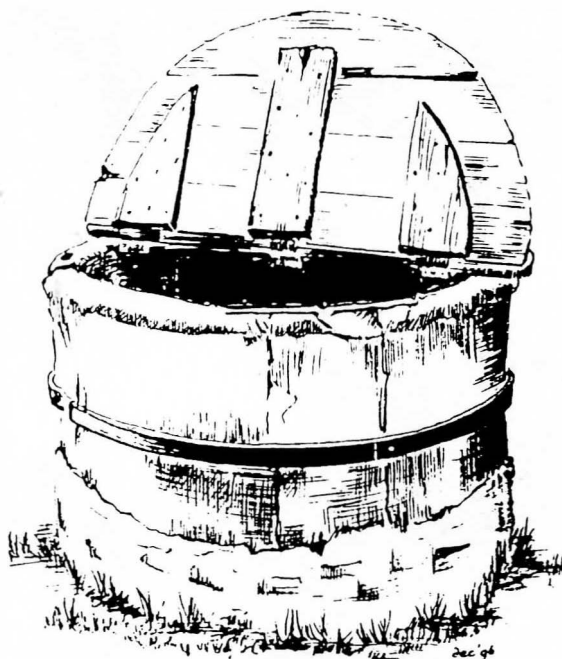
Old gebroek

De midwinterhoornblazers ontlokken aan hun hoorns reeksen diepe tonen. Een geluid dat in deze streek en in deze tijd van het jaar vanouds thuishoort, al denkt het publiek vaak eerder aan Twente. Ten onrechte!

Onze blazers hebben dan ook heel wat uit te leggen. Wie weet nou dat het midwinterhoornblazen hier ooit traditie was en dat dit *old gebroek* dankzij folkloristen en geschiedkundigen weer nieuw leven is ingeblazen?

Nederzettingen in deze regio komen vaak voor in de vorm van *hoevenzwermen*. Dat wil zeggen dat de boerderijen op roepafstand van elkaar liggen. Wie vroeger snel hulp van een naburige boer (= naober) zocht, moest op een of andere manier zijn aandacht zien te trekken. Een hoorn bracht dan uitkomst, de oervorm van de telefoon.

Zo'n signaleringssysteem ligt bij nederzettingen in de vorm van lintbebouwing of geconcentreerd, veel minder voor de hand.

Oude put met deksel bij boerderij (erve)
Blankenberg op Verwolde

Midwinterhoorn blaazers

*Zee blaaz'n um beurt'n
de bosschop vedan:
da't duuster mot gaon
um in 't lech te staon.*

Midwinterhoornblazen bij de Wildenborch

Rond de Wildenborch blazen op zondag 14 december de midwinterhoorngroepen van Lochem e.o. en Ruurlo en zullen de wandelaars weer van heinde en verre toestromen om te genieten van een winterwandeling in de vrije natuur.

A.C.W. Staring

Antoni Christiaan Wynandt Staring (1767-1840), jurist, landbouwkundige en dichter, bewoonde het grootste deel van zijn leven het kasteel De Wildenborch tussen Vorden en Lochem.

Hij was erfmarkerichter van de marke Barchem, bereikte dat het moerassige gebied werd ontwaterd met de aanleg van de Barchemse Veengoot, nam proeven met de aanplant van diverse boomsoorten en is als dichter in praktisch iedere bloemlezing van Nederlandse poëzie terug te vinden.

Hij was een romanticus in hart en nieren. Net als de meeste schrijvers uit die tijd had hij een warme belangstelling voor het verleden, voor oude volksgebruiken en niet te vergeten... voor de streektaal.

De Zunnebelt

Een van zijn pennevruchten is een beschrijving van *De Zunnebelt*, een heuvel halverwege de weg richting Vorden, met een voet van 80 x 60 m en een top van \varnothing 30 m. De publicatie van

Staring (1830) kreeg ruim een halve eeuw later een vervolg. Meester Hendrik Willem Heuvel maakte begin deze eeuw bekend dat men op de kunstmatig afgevlakte top een hoefijzervormige omwalling had ontdekt.

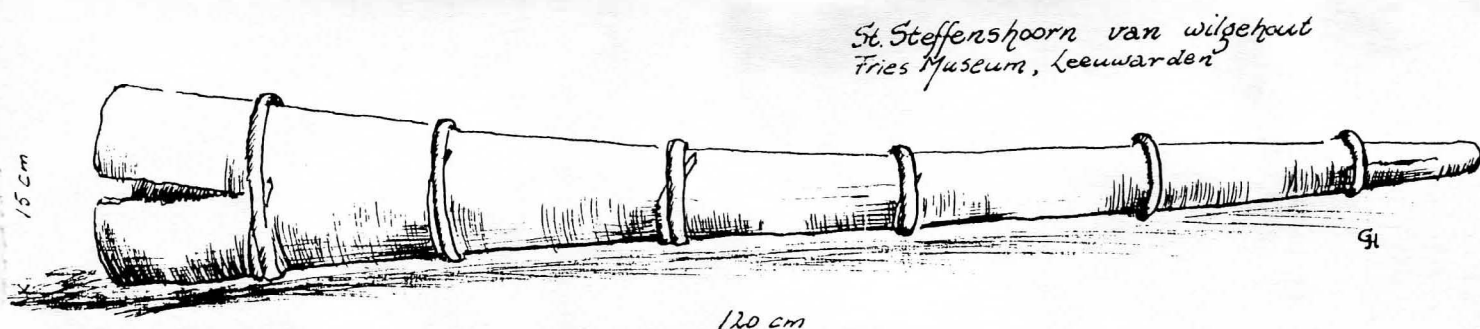

*Kroetshuis
Wildenborch*

Rijkdom

Gerrit Hazewinkel vindt het doorvertellen van verhalen over deze traditie net zo belangrijk als het maken en blazen van midwinterhoorns. Mooi dat het zo goed in het gehoor ligt bij het grote publiek, maar zonder informatie over de rijkdom en zin van deze traditie is het een leeg gebeuren.

Midwinterhoornblazen bij de Wildenborch

Klootschietvereniging "Wildenborch"

Zondag 19 oktober hadden we weer onze jaarlijkse ledendag, de organisatie was deze keer in handen van Piet en Riek Vliem, Henk en Ans Berenpas en Frans en Dinie Staring.

De opkomst was zeer groot, van de 37 leden waren er 32 leden aanwezig.

Om 10.00 uur begonnen we in de kapel met koffie, waarna de teams geloot werden. Ongeveer kwart voor elf werd er begonnen met klootschieten en was er halverwege een tussenstop bij Dinkelman. (fam. Dinkelman hiervoor bedankt!) Hier werden een 5 tal spelletjes afgewerkt, busgooien, darten, bandgooien, kegelen en stokvangen. Dit alles gebeurde onder het genot van een drankje. Er was wel te zien dat sommigen beter zijn in klootschieten dan in spelletjes. Hierna werd het parcours verder afgewerkt met klootschieten.

Eenmaal terug in de kapel kon men genieten van een drankje en een hapje, o.a. stond hiervoor buiten de grote pan van "de Heksenlaak".

Henk Berenpas maakte tevens de prijswinnaars bekend, bij de dames ging de eerste prijs naar Jurry Klein Brinke, de tweede prijs was voor Aly Pardijs en de derde prijs voor Annie Langwerden. Bij de heren ging de eerste prijs naar Harrie Dinkelman, de tweede prijs naar Joop Brinkerhof en de derde prijs was voor Jan Lindenschot.

Ook werd er een nieuw feestcommissie benoemd, dit zijn geworden: Harrie Dinkelman, Jurrie Klein Brinke, Joop en Stien Brinkerhof en Jan en Gerda Lindenschot.

Dankzij het uitstekende humeur van iedereen en fantastisch weer, werd het een zeer geslaagde dag.

Mocht er iemand zijn die wel is geïnteresseerd in klootschieten of het een keer wil proberen: iedere derde zondag van de maand om 10.00 uur in de kapel. Lidmaatschap voor een jaar is fl. 20,00 en wil men een keer meegooien om te proberen dan zijn de kosten fl. 2,50.

Schoonmaken Kapel

Kapele commissie — H.V.C. — T.A.O.

Januari	Februari	Maart
April	mei	juni
Juli	Augustus	September
Oktober	November	December

Kerkdiensten in de Wildenborchse Kapel.

11 jan.	ds. Westering.
1 Febr.	ds. Westering.
8 mrt.	ds. Buitler + na de dienst koffie drinken.
April	geen dienst